

**КИШЕНЬКОВИЙ
ДОВІДНИК
З ПАТРІАРХАТУ**

Maya Oppenheim

**THE POCKET
GUIDE TO THE
PATRIARCHY**

Майя Оппенгайм

**КИШЕНЬКОВИЙ
ДОВІДНИК
З ПАТРІАРХАТУ**

З англійської переклала Віта Шеремета

УДК 316:159.9(035)
0-62

First published in Great Britain in 2023 by Trapeze,
an imprint of The Orion Publishing Group Ltd
Copyright © Maya Oppenheim 2023
All rights reserved

Майя Оппенгайм

0-62 Майя Оппенгайм. Майя Оппенгайм. Кишеньковий довідник з патріархату /
пер. з англ. В. Шеремета. Львів : Видавництво Старого Лева, 2026. 216 с.

ISBN 978-966-448-541-5

Жінки в усьому світі й досі стикаються з системною нерівністю: вони частіше працюють у шкідливих і низькооплачуваних сферах, позбавлені підтримки та сприяння у вихованні дітей, подекуди не мають доступу до необхідних засобів гігієни, а кожна третя жінка зазнає фізичного або сексуального насильства, найчастіше з боку партнера. Та однаково безліч людей переконані, що сексизм і мізогінія уже викорінені й усюди запанувала рівність.

Ця книжка пояснює, чому така впевненість хибна, і показує, як різні прояви патріархату пов'язані між собою.

УДК 316:159.9(035)

ПАТРІАРХАТ

(іменник)

Суспільний або державний устрій, за якого чоловіки зосереджують владу у своїх руках, а жінки переважно усунуті від неї.

Фінансується
Європейським Союзом

Переклад та публікацію цієї книги підтримує
Європейський Союз за програмою «Дім Європи».

© Майя Оппенгайм, текст, 2023
© Віта Шеремета, переклад, 2025
© Тетяна Омельченко, дизайн обкладинки, 2025
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2026

ISBN 978-966-448-541-5 (укр.)
ISBN 978 1 3987 1873 9 (англ.)

Усі права застережено

Моїм бабусям: Джойс Зейн Норріс і Ганні Оппенгайм —
відважним, рішучим пані, які за свого життя стали
свідками докорінних змін у становищі жінок. Ганна
втекла з нацистської Німеччини 1934 року після того,
як віч-на-віч зустрілася з Гітлером (на момент написання
цієї книжки їй було 99 років, і вона щасливо жила
в північному Лондоні). Джойс припливла 1948 року
до Великої Британії кораблем із Ямайки. На жаль,
вона вже не з нами: померла після тривалої боротьби
з хворобою Альцгеймера на початку 2022-го.

Ця книжка — для вас обох, жінок, які в часи,
коли світ був зовсім іншим, кинули виклик
своїм родинам, щоби прокласти
власний життєвий шлях.

ЗМІСТ

Вступ	11
1. Аборт	17
2. Домашнє насильство	26
3. Місячні	36
4. Гендерний розрив в оплаті праці	43
5. Чоловіки й ультраправа ідеологія	51
6. Система догляду за дітьми	58
7. Правоохоронні органи	65
8. Жіноче здоров'я	73
9. Система кримінального правосуддя	80
10. Сексуальне задоволення жінок	87
11. Токсична маскуліність	94
12. Сексуальне насильство	100
13. Психічне здоров'я	109
14. Секс-робота	118

15. В'язниці	128
16. Тиск на образ тіла	136
17. Інтерсекційний фемінізм	143
18. Менопауза	149
19. Насильство «заради честі»	157
20. Трансфобія	164
21. Кіберсексуальні злочини	172
22. Ікони фемінізму	178
Висновок	187
Подяки	192
Примітки	193

ВСТУП

У світі не бракує похмурої статистики, яка висвітлює невтішні наслідки мізогії та гендерної нерівності. Як єдина кореспондентка з жіночих питань у британських медіа, я добре знаю ці факти й цифри. Статистика свідчить: в Англії та Уельсі щотижня дві-три жінки гинуть від рук нинішнього чи колишнього партнера-чоловіка¹; у США кожні 16 годин гине жінка від збройного нападу теперішнього чи колишнього партнера²; частка жінок серед землевласників у світі — менше як 20%³; а частка жінок серед людей, які змушені покидати свій дім через зміну клімату, — 80%⁴. У деяких країнах світу правові обмеження абортів дуже жорстокі. За аборти карають тривалими термінами ув'язнення, навіть якщо жінка завагітніла внаслідок зґвалтування чи якщо під час вагітності виявили смертельну патологію плода і жінка може померти, виношуючи дитину чи під час пологів. Ба більше, приблизно 40% жінок репродуктивного віку живуть у країнах, де переривання вагітності — або незаконне, або суттєво обмежене⁵.

Водночас небезпечні, підпільні вуличні аборти — досі одна з головних причин смертності матерів у світі⁶. Цей показник, без сумніву, суттєво зростає в США, з огляду на те, що в червні 2022 року Верховний Суд скасував постанову «Роу проти Вейда» — знаковий вердикт 1973 року, який легалізовував аборти по всій країні. Внаслідок цього скасування мільйони жінок утратили законне право на переривання вагітності. Пам'ятаймо й те, що приблизно 140 млн жінок у світі фактично «зникли безвісти»